

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Inhoudsopgave

A Mens, gedrag en beïnvloedende factoren

1 Beïnvloedende interne en externe factoren

1 Gedrag

- 1.1 Waarneembaar gedrag
- 1.2 Niet-waarneembaar gedrag
- 1.3 Concrete handelen
- 1.4 Aangeboren gedrag
- 1.5 Geleerd gedrag
 - a. klassieke conditionering
 - b. operante conditionering
 - c. imitatieleren
 - d. inzichtelijk leren

2 Interne factoren

- 2.1 Biologische factoren
 - a. beperkingen van je lichaam
 - b. de invloed van hormonen
- 2.2 Cognitieve processen
- 2.3 Psychodynamische factoren

3 Externe factoren

- 3.1 Sociaal-culturele factoren

2 Onderlinge samenhang en interactie

1 Systemdenken

3 Schema mens, gedrag en beïnvloedende factoren in actie: jij en de richting STW

B Lichamelijke, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de mens

Inleiding

1 Het prille begin *geboorte, zuigeling en baby*

1 De geboorte

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Maar wat is zo'n bevalling precies?
- 1.3 Verwikkelingen bij de geboorte

2 De zuigeling: van geboorte tot 8 weken

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Lichamelijke ontwikkeling
- 2.3 Motorische ontwikkeling
- 2.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling
- 2.5 Cognitieve ontwikkeling
- 2.6 Spel en speelgoed

3 De baby: van 8 weken tot 18 maanden

- 3.1 Inleiding
- 3.2 Lichamelijke ontwikkeling
- 3.3 Motorische ontwikkeling
- 3.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling
- 3.5 Cognitieve ontwikkeling
- 3.6 Spel en speelgoed

2 De eerste stappen *peutertijd*

Inleiding

- 1 De lichamelijke ontwikkeling
- 2 De motorische ontwikkeling
 - 3.1 Begrippen
 - 3.2 Grove motoriek
 - 3.3 Fijne motoriek, de evolutie van de tekening
- 3 De sociaal-emotionele ontwikkeling
 - 4.1 Een eigen wil
 - 4.2 Zelfstandigheid
 - 4.3 Koppigheidsfase - grenzen stellen - regels uitleggen
 - 4.4 Scheidingsangst
- 4 Cognitieve ontwikkeling
 - 5.1 Egocentrisme
 - 5.2 'Het verschil tussen fantasie en werkelijkheid'
 - 5.3 Objectpermanentie
 - 5.4 Taalontwikkeling
- 5 Spel en speelgoed
 - 6.1 fantasiespel
 - 6.2 fijne motoriek
 - 6.2 grove motoriek

3 Op ontdekking *kleutertijd*

Inleiding

- 1 Lichamelijke ontwikkeling
- 2 Motorische ontwikkeling
- 3 Cognitieve ontwikkeling
 - 3.1 Inleiding
 - 3.2 Geheugen
 - 3.3 Fantasie
 - 3.4 Piaget en de conservatienotie
 - 3.5 Teken
- 4 Sociale en persoonlijkheidsontwikkeling
 - 4.1 Inleiding
 - 4.2 Enkele belangrijke begrippen
- 5 Seksuele ontwikkeling
- 6 Morele ontwikkeling
- 7 Schoolrijpheid

4 Van kindsbeen af *de lagere school*

Inleiding

- 1 Lichamelijke ontwikkeling
- 2 Motorische ontwikkeling
 - 2.1 Grove motoriek
 - 2.2 Fijne motoriek
 - 2.3 Schoolkinderen en veiligheid
- 3 Sociale en emotionele ontwikkeling
 - 3.1 Belang van de groep
 - 3.2 "Wie ben ik?" zelfbeeld en eigenwaarde
 - 3.3 Wat met de vrienden?
 - 3.4 Pesten
- 4 Seksuele ontwikkeling
 - 4.1 Het jonge schoolkind
 - 4.2 Het oudere schoolkind
- 5 Morele ontwikkeling
- 6 Cognitieve ontwikkeling
 - 6.1 Piaget
 - 6.2 Het belang van het geheugen
 - 6.3 Verschillende manieren van denken

- 6.4 Tekenontwikkeling
- 6.5 Schoolrijpheid (lezen, rekenen, schrijven)
- 6.6 Als leren niet gaat zoals verwacht
- 6.7 Taalontwikkeling
- 7 Spel en speelgoed

5 Als ouders vreemd gaan doen *puberteit en adolescentie*

6 Op eigen kracht *volwassenheid*

7 Herfstkleuren en winterpracht *ouderdom*

C Het pedagogisch handelen

Inleiding

- 1 Visie op pedagogisch handelen
 - 1.1 Bepalende elementen
- 2 Relatie tussen visie en pedagogische methode
 - 2.1 Handelen vanuit een bepaalde visie
 - 2.2 Pedagogische methodes
- 3 Opvoedingsproject
 - 3.1 Verschillende scholen en hun opvoedingsproject
- 4 Invloed van sociaal-culturele factoren
 - 4.1 Gezinsfuncties en -relaties
 - 4.2 Veranderlijkheid van de gezinssituatie voor kinderen
 - 4.3 Verschillende tijdsbestedingen
 - 4.4 Gevolgen voor het pedagogisch handelen
 - 4.5 Gevolgen voor het gedrag van kinderen/jongeren
- 5 Samenhang bij het pedagogisch handelen
 - 5.1 Pedagogisch handelen als een dynamisch gegeven
 - 5.2 Situatie
 - 5.3 Diverse groepssituaties
 - 5.4 Belang van het leren aan elkaar
 - 5.5 Rollen
- 6 Verschil in handelen
 - 6.1 Vele opvoeders
 - 6.2 Verschillende visies
 - 6.3 Rollen
 - 6.4 Situaties
- 7 Opvoedingsrelatie is een unieke relatie
 - 7.1 Unieke relatie